

בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 5819/24
בג"ץ 27156-08-24
בג"ץ 55368-08-24
קבוע לדיון: 8.1.25

1. התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר 580178697
2. פורום חומת מגן לדמוקרטיה
ע"י ב"כ עוה"ד ד"ר אליעד שרגא ואח'

העותרים בבג"ץ 5819/24

מרחוב יפו 208 ירושלים, ת"ד 36054, 9136001
טל': 02-50000073; פקס: 02-50000076
ישראל חופשית, ע"ר 580512184
ע"י ב"כ עוה"ד חגי קלעי ואח'
מרחוב מזא"ה 22 תל אביב-יפו
טל': 03-9070770; פקס: 03-9070771
דוא"ל: office@kalai-rosen.com

העותרת בבג"ץ 27156-08-24

1. רותם סיון-הופמן
2. מיכל הדס
3. עפרי דון-טופילד
4. נעמה גלבר
5. דלית כסלו-ספקטור
6. טל סיון-צפורין
העומדות בראש תנועת "אמא ערה"
ע"י ב"כ עוה"ד גלעד ברנע
מרח' קומפורט 11/21, תל אביב-יפו, 6694924
טל': 03-6135135; פקס: 03-6135135
דוא"ל: gilad_b@netvision.net.il

העותרות בבג"ץ 55368-08-24

נ ג ד

1. שר הביטחון
2. ממשלת ישראל
3. ראש המטה הכללי
4. ראש אגף כוח אדם בצה"ל
5. מפקד יחידת תכנון וכח אדם באכ"א
6. הפרקליטה הצבאית הראשית
7. היועצת המשפטית לממשלה
8. שר החינוך
באמצעות פרקליטות המדינה
משרד המשפטים, ירושלים
טלפון: 073-3925590; פקס: 02-6467011
9. איחוד הישיבות באר"י
ע"י ב"כ עוה"ד שמואל הורביץ
טל': 02-5020565; פקס: 02-5000462

המשיבים בבג"ץ 5819/24

1. מפקדת מיטב
 2. ראש המטה הכללי
 3. ראש אגף כוח אדם בצה"ל
 4. רח"ט תכנון ומנהל כוח אדם באכ"א
 5. הפרקליטה הצבאית הראשית
 6. שר הביטחון
 7. היועץ המשפטי למערכת הביטחון
- באמצעות פרקליטות המדינה
 משרד המשפטים, ירושלים
 טלפון : 073-3925590 ; פקס : 02-6467011

המשיבים בבג"ץ 27156-08-24

1. ממשלת ישראל
 2. צבא ההגנה לישראל
 3. שר הביטחון
 4. ראש המטה הכללי
 5. ראש אגף כח אדם
 6. היועצת המשפטית לממשלה
- באמצעות פרקליטות המדינה
 משרד המשפטים, ירושלים
 טלפון : 073-3925590 ; פקס : 02-6467011

המשיבים בבג"ץ 55368-08-24

תגובה מקדמית מטעם המדינה

1. בהתאם להחלטות בית המשפט הנכבד, ובכפוף להארכת המועד להגשת תגובה זו עד מועד הגשתה בפועל, מוגשת בזאת תגובה מקדמית מאוחדת לעתירות שבכותרת, מטעם המשיבים 8-1 בבג"ץ 5819/24 והמשיבים בבג"ץ 27156-08-24 ובבג"ץ 55368-08-24 (להלן גם : **המדינה**).
2. עניינן של העתירות ביישום פסק-דינו של בית המשפט הנכבד מיום 25.6.24 בבג"ץ 6198/23 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הביטחון** (להלן : **פסק הדין** או **פסק הדין בנושא גיוס בני הישיבות**), שבו נקבע כי המדינה אינה מוסמכת להימנע מגיוסם של תלמידי הישיבות, בלא הסדר חקיקתי שמאפשר להבחין בינם לבין יתר חייבי הגיוס.
3. במסגרת העתירות שבכותרת מבוקשים סעדים שונים שעניינם, בתמצית רבה, בדרישה לגיוס כלל תלמידי הישיבות החייבים גיוס; לקביעת קריטריונים ברורים לגיוסם; ולנקיטת צעדי אכיפה כנגד חייבי גיוס אשר נמנעו מהתייצבות לשירות ביטחון.
4. במענה לעתירות, להלן תתייחס המדינה לצעדים שנקטו עד כה לגיוסם של תלמידי הישיבות החייבים בגיוס על-פי המצב החקיקתי הקיים; וכן לצעדים שצפויים להינקט בהקשר זה, בטווח הזמן הקרוב. על בסיס האמור, תציע המדינה כי תינתן בידה רשות להגשת הודעת עדכון נוספת, עד ליום 1.4.25.
5. למען שלמות התמונה נבהיר כי על אף הודעת בא כוח הממשלה בעתירות בנושא גיוס בני הישיבות בנוגע ללוח הזמנים המשוער לחקיקת חוק גיוס, עד כה, **טרם הושלמה חקיקתו של החוק**. ביום 12.6.24, החילה הכנסת דין רציפות על הצעת חוק שירות ביטחון (תיקון מס' 26) (שילוב תלמידי

ישיבות), משנת 2022, ובעקבות כך, הועברה ההצעה לדיון בוועדת חוץ וביטחון לשם הכנתה לקריאה שנייה ושלישית (עתירה העוסקת בסוגיית החלת דין הרציפות הנ"ל, תלויה ועומדת לפני בית המשפט הנכבד במסגרת בג"ץ 4769/24 **משמר הדמוקרטיה הישראלית נ' ועדת השרים לענייני חקיקה** (דיון בעתירה זו התקיים בבית המשפט הנכבד ביום 6.1.25). דיונים אלו עודם נמשכים (דיון אחרון התקיים בוועדת החוץ והביטחון ביום 2.9.24; נכון לשעת כתיבת שורות אלו, טרם ידוע על מועד הדיון הבא). לפיכך, המצב החוקי התקף בענייננו כעת - הוא זה שעמד לפני בית המשפט הנכבד בעת מתן פסק דינו.

6. הכול, בהתאם למפורט להלן.

תמצית התשתית הנורמטיבית הנדרשת

7. תחילה, נזכיר את נקודת המוצא לענייננו, בעקבות מתן פסק הדין מיום 25.6.24, ולפיה בהיעדרו של הסדר חקיקתי המאפשר להבחין בין תלמידי הישיבות החרדיות לבין יתר חייבי הגיוס לשירות ביטחון, לא נתונה למדינה סמכות להורות על הימנעות גורפת מגיוסם ועליה לפעול בהתאם להוראות חוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986.

8. בהקשר זה, בפסק הדין נקבע כדלקמן:

"58. [...] . בענייננו, על הפוקד להפעיל את סמכותו מתוך התייחסות שוויונית לכל יוצא צבא כהגדרתו בחוק; הגדרה זו אינה מבחינה בין תלמיד ישיבה לבין יתר המיועדים לשירות. הפרת עיקרון השוויון בהקשר זה תעלה כדי אכיפה סלקטיבית, שעל חומרנה עמדנו לעיל, ותהווה פגם חמור בהפעלת שיקול דעתו של הפוקד".

9. באשר למישור היישומי, עדכנה המדינה בתצהיר תשובה משלים שהוגש מטעמה ביום 30.5.24 במסגרת ההליכים מושא פסק הדין, כי נמשכת עבודת המטה לגיבוש תכנית גיוס מדורגת של תלמידי הישיבות החרדיות, וכי "על פי התכנית המתגבשת, בכפוף לזמינות המשאבים הנדרשים (לרבות כ"א ותשתיות) ולמצב הלחימה בגזרות השונות, רשויות צה"ל יוכלו לגייס כ-3000 חיילים מקרב בני הציבור החרדי במהלך שנת הגיוס 2024, שמתחילה בחודש יוני 2024, וזאת במקביל לגיוס בני הציבור הכללי, ובניין הכוח הקריטי של צה"ל הנעשה תוך כדי לחימה".

10. בית המשפט הנכבד התייחס בפסק הדין לעדכון זה של המדינה ביחס לכמות המגויסים הנדרשת בשנת הגיוס הנוכחית, כדלקמן:

42. [...] . המדינה עדכנה במסגרת הדיון כי המספר שבו נקבה ביחס למתגייסים בשנת הגיוס הקרובה מקרב תלמידי הישיבות (3,000 מתגייסים) הוא מספר מינימלי התחלתי, וכי מערכת הביטחון וצה"ל מחויבים לפעול כבר עתה להגדלת מספר זה. עוד הודגש כי מספר מתגייסים זה הוא בנוסף למספר המתגייסים שנרשם מקרב הציבור החרדי בשנים האחרונות (בממוצע, 1,800 מתגייסים בשנה)."

ועוד נקבע בהקשר זה :

60. לפני סיום חלק זה, במישור היישומי, עדכנה כאמור היועצת המשפטית לממשלה הן במסגרת התצהיר המשלים, הן במסגרת הדיון מיום 2.6.2024 כי רשויות צה"ל יוכלו לגייס כ-3,000 חיילים מקרב בני הציבור החרדי בשנת הגיוס הקרובה (זאת, בנוסף למספר החיילים שהיו מתגייסים בממוצע בשנים עברו מציבור זה). העתירות שלפנינו אינן המסגרת המתאימה לדיון בפרטים הנוגעים לאופן אכיפת הוראות חוק שירות ביטחון והיקפי הגיוס של תלמידי הישיבות, וממילא איננו מביעים עמדה ביחס לסוגיה זו. מובן כי אף בהפעלת סמכות זו ובפעולות לגיבוש תכניות לגיוס מדורג של תלמידי הישיבות יהא על רשויות הצבא לפעול בהתאם לכללי המשפט המינהלי".

11. בית המשפט הנכבד התייחס בפסק הדין אף למצב הביטחוני וקבע, כי בשים לב לעמדתה העדכנית של מערכת הביטחון, שלפיה קיים צורך דחוף בכוח אדם נוסף, נדרש הפוקד לתת דעתו לצרכים העדכניים בהפעלת סמכותו :

59. [...] . כידוע לכל, בבוקר השבעה באוקטובר 2023 ידעה מדינת ישראל מתקפת טרור אכזרית. מאז, במשך תקופה של למעלה מ-8 חודשים, מצויים אנו במלחמה נגד ארגוני טרור ברצועת עזה ובחזית הצפונית. כידוע, אין דומים צרכי הצבא בימי שגרה, לצרכי הצבא בימי מלחמה. בהתאם לאמור, עמדתה העדכנית של מערכת הביטחון היא כי נוכח ריבוי המשימות הביטחוניות והלחימה האינטנסיבית במגוון זירות קיים צורך קונקרטי ודחוף בכוח אדם נוסף. הממשלה עצמה ומערכת הביטחון קיבלו שורה של החלטות שמלמדות על הצורך האמור: כך למשל, במהלך הלחימה גויסו מאות אלפי אנשי מילואים; גיל הפטור משירות מילואים הועלה (חוק שירות ביטחון (תיקון מס' 26 – הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2024); הוחלט לקצר את תקופת דחיית השירות של תלמידי מכינות קדם צבאיות ובני שנת שירות; וכן הוחלט להקדים את גיוסם של בני ישיבות ההסדר. בנוסף לאמור, הוכנו תזכירי חקיקה להארכת השירות הסדיר והמילואים (ראו: סעיפים 33-34 לתצהיר התשובה המשלים מטעם המדינה מיום 30.5.2024). ברי כי בהפעלת סמכותו של הפוקד חובה עליו ליתן את הדעת לאתגרים שמונחים לפתחו של הצבא ומערכת הביטחון בימים אלה, כמו גם

לצרכי הביטחון הקונקרטיים. החלטתו של הפוקד לא יכולה להיות מנותקת מהאמור לעיל, ועליה לשקף את המציאות הביטחונית שבה אנו מצויים בימים אלה ממשי".

כנגזרת מן האמור, בטווח הזמן המידי, נדרשת מערכת הביטחון לפעול, כולל בדרך של הוצאת צווי גיוס ואכיפתם, על מנת שתוכל לעמוד ביעד הגיוס שהציגה המדינה לשנת הגיוס 2024 (המתפרשת מיולי 2024 עד סוף יוני 2025) של 4,800 מגויסים. **יודגש, כפי שנמסר אף במסגרת ההליכים מושא פסק הדין, כי מדובר במספר מינימאלי, הרלוונטי לשנת הגיוס הנוכחית, וכי מערכת הביטחון מחויבת כבר עתה לפעול להגדלתו, על מנת להגדיל את היקף המגויסים, באופן המשקף את צרכי הצבא ואת ערך השוויון, והכל בשים לב למכלול הנסיבות הרלוונטיות לעניין.**

12. בהקשר זה יודגש, כי לפי הנמסר ממשרד האוצר, צרכי הביטחון העדכניים הכוללים את הארכת משך שרות החובה והגדלת סך ימי המילואים השנתיים משיתים על המשק משמעויות כבדות – הן בשל העלות התקציבית שלהם, הן לאור אובדן הפעילות הכלכלית הצפויה מהיעדר המשרתים בשוק העבודה. לכן, הגדלת היקף המתגייסים בשירות החובה, צפויה להשפיע על היקף שירות המילואים במשק ובכך להפחית את העלויות הכלכליות.

13. ראו בעניין זה מסמך בנושא "תמחור האלטרנטיבות להגדלת כוח האדם בצה"ל" של אגף הכלכלן הראשי במשרד האוצר, הנגיש ברשת האינטרנט בקישור:

https://www.gov.il/BlobFolder/dynamiccollectorresultitem/periodic-review-20032024/he/weekly_economic_review_periodic-review-20032024.pdf

תשתית עובדתית נדרשת

14. משרד הביטחון וצה"ל פועלים כל העת וללא הרף להרחבת השירות של בני הציבור החרדי בצה"ל. כך, מזה תקופה ארוכה (ואף לפני מתן פסק הדין בעתירות הגיוס), **מתקיימת במשרד הביטחון ובצה"ל עבודת מטה המיושמת בפועל שתכליתה להביא, הן בטווח הקרוב הן בטווח הרחוק, להגדלת מספר החרדים המתגייסים לצה"ל ולשילובם בצה"ל באופן המיטבי, שיביא למימוש חובת הגיוס הקיימת בהתאם לדין ולפסיקת בית המשפט הנכבד.**

15. במקביל לעבודת המטה ובאופן השלוב בה, כפי שכבר דווח במסגרת תצהיר התשובה שהוגש לבית המשפט הנכבד בהליכים מושא פסק הדין, במהלך חודש דצמבר 2023 שר הביטחון דאז הקים צוות בראשותו של מפקד חיל האוויר לשעבר האלוף (מיל") אליעזר שקדי, שבו היו חברים גורמים בכירים במערכת הביטחון, בתחומים רלוונטיים שונים (להלן: **צוות שקדי**). צוות שקדי היה אמון על ריכוז תמונת המצב, גיבוש

תוכניות פעולה והובלת פעולות על-ידי הגופים הרלוונטיים למימוש גיוס חרדים בטווח הזמן המידי, שישפיע על טווחים ארוכים יותר.

16. המלצות צוות שקדי, אשר הונחו על שולחנו של השר דאז ביום 21.5.24, כללו 15 מסקנות והמלצות יישומיות לטיפול בגיוס ובשירות החייל החרדי בצה"ל, אשר אומצו בכללותן על-ידי הרמטכ"ל ושר הביטחון.

17. כתוצאה מכלל הפעולות שבוצעו, ניתן כבר לומר כי חל גידול מסוים בהיקף המתגייסים למסלולים החרדיים בשנת הגיוס 2023 (אשר הסתיימה ביום 30.6.24), שהיקף המתגייסים החרדים בה היה הגדול ביותר בשלוש שנות הגיוס האחרונות. עם זאת, כפי שיפורט להלן, על-פי נתוני השלישון הראשון (קרי חודשים יולי-אוקטובר 2024), קצב הגיוס אמנם עלה אך הוא אינו מספק ביחס ליעד שהוצב לשלישון זה (1,300). לצד זאת יובהר, כי ניתן יהיה להציג הערכה מדויקת יותר ומשקפת יותר רק לאחר עיבוד נתוני השלישון השני שמסתיים בסוף פברואר 2025, ושב הוגברו מאמצי הגיוס.

18. במסגרת הפעולות של צה"ל להרחבת היקף החרדים המגויסים לצה"ל, פועל צה"ל כל העת להרחבת מסלולי שירות קיימים ולפתיחת מסלולי שירות חדשים בכלל הזרועות וביחידות שונות המותאמים לשירות חיילים מהאוכלוסייה החרדית. כך למשל, נפתח מסלול לגיוס חרדים במשמר הגבול; נפתח מסלול לשירות חרדים בדיר תת-קרקעי (דת"ק), ובוצע גיוס ראשון במפעלי השיקום והאחזקה של חיל הטכנולוגיה והאחזקה ביחידה בצפון הארץ. מעבר לכך, הונחה התשתית להקמתה של "חטיבת החשמונאים" המהווה, לראשונה בצה"ל, מסגרת חטיבתית שלמה לקליטת אוכלוסייה חרדית ללחימה, וזאת על-מנת למקסם את האפשרויות לשירות משמעותי המאפשר המשך שמירה על אורח החיים החרדי גם בתפקיד לחימה. לקראת פתיחת החטיבה נעשה תהליך הכנה חסר תקדים ורחב היקף, לרבות איתור סגלים והכשרתם, התאמת המדיניות, שיפוץ בסיסי ההכשרה והתאמתם לאורח החיים החרדי. ביום 5.1.24 יצא לדרך מחזור הגיוס הראשון ל"חטיבת החשמונאים", שאליו נקלטו כ-50 מתגייסים חרדים, המהווים את הגרעין להקמת הפלוגה הראשונה בחטיבה. בשבועיים הקרובים צפויים להצטרף מתגייסים נוספים אל החטיבה. במקביל, גויסה לחטיבה גם פלוגת מילואים קרבית המיועדת למשרתי מילואים חרדים, שצפויים להשלים הכשרת לוחמי חי"ר מלאה.

19. נוסף על כך, רשויות הצבא פועלות להרחבת השילוב של תלמידי ישיבות חרדיות בחיל האוויר, במטכ"ל, באכ"א ועוד, בתפקידים תומכי לחימה, באבטחת בסיסים, בתפקידי אחזקת מטוסים, בנהיגה, ובליווי מערך הגיוס החרדי. באשר לתפקידי מטה, פועלים המפקדים לשלב חרדים בחיל התקשוב, באגף המודיעין, במטכ"ל ובאכ"א בתפקידים טכנולוגיים, מודיעיניים ועוד. כמו כן, הוקמו ומוקמים מסלולים בתוכניות הנדסאים, מסלולים הכוללים לימודים באקדמיה ועוד.

20. נוסף על האמור, בימים אלו צה"ל פועל להקמת בסיס הכשרה חדש לחרדים ונקטות פעולות להרחבת בסיסי הכשרה קיימים. כלל הפעולות המתוארות, ופעולות נוספות, הן חלק מתוכנית כוללת שמנוהלת

ומקודמת באגף כוח אדם בצה"ל ומובאת באופן תדיר לשולחנם ולאישורם של הרמטכ"ל וסגנו. יצוין, כי תוכנית זו כבר מיושמת בשטח ולרבים מהיעדים אף החל הגיוס בפועל.

21. בד בבד עם הפעולות המתוארות לעיל, משרד הביטחון וצה"ל פועלים כדי להגביר את אפשרות החשיפה הישירה של מלש"בים חרדים לאפשרויות השיבוץ בצבא באמצעות אתר אינטרנט ייעודי שהוקם לשם כך, קמפיין פרסומי מותאם ועריכת כנסים ייעודיים לאוכלוסייה החרדית.

22. כמו כן, מופעלות תוכניות הכנה לשירות עבור מתגייסים חרדים. זאת ועוד, נפתחו מוקדים טלפונים ייעודיים לצורך מתן מענה רלוונטי לאוכלוסייה החרדית. נוסף על כך, מבוצעים מהלכי רתימה עצימים כגון שיחות עם מנהיגי החברה החרדית לטובת הצגת המסלולים שגובשו ותנאי השירות הצבאי שהותאמו במטרה לאפשר לאוכלוסייה החרדית לשמור על אורחות חייה עם גיוסה לצה"ל.

23. כמו-כן, בוצעו התאמות בשיטות הקליטה בלשכות הגיוס, ופנתחו לראשונה כלי מיון ייחודיים, כגון מבחן פסיכוטכני וראיון אישי, המותאמים לרקע של האוכלוסייה החרדית.

24. נוסף לאמור, בימים אלו מתוקפת ומותאמת מדיניות השירות לחרדים בצה"ל ונכתבת פקודת מטכ"ל ייעודית; נבנות תוכניות הכשרה רלוונטיות למפקדים; מבוצע שינוי עמוק בתוכנית היציאה משירות על-מנת להתאימה להיקף הצפוי של המשתחררים החרדים, ועוד כהנה וכהנה פעולות שנועדו לייצר את התשתית הראויה לקליטת מספר הולך וגדל של חרדים בשורות הצבא, ולהסיר חסמים פוטנציאליים מפני השתלבותם במסגרת הצבאית.

25. במקביל לפעולות להרחבת היקף המתגייסים החרדים לשירות, צה"ל פועל להגברת השילוב של בני הציבור החרדי בשירות צבאי, באמצעות גיוס למילואים של מי שכבר קיבלו פטור משירות (קרי, אינם מחויבים בגיוס בהתאם לדין), וזאת במסגרת מסלול המכונה "שלב ב". עד כה, בוצעו למעלה מ-13 מחזורי טירונות במסגרת המסלול, הוכשרו מספר פלוגות לוחמים להגנת ישובים, ובכוונת צה"ל להמשיך ולהרחיב את המסלול.

26. כלל הפעולות נערכות במסגרת עבודת מטה נרחבת שנערכת במשרד הביטחון וצה"ל, אשר כוללת לימוד מעמיק של החברה החרדית על כלל מאפייניה וצרכיה, וכן לימוד והפקת לקחים מתהליכים שבוצעו בעבר בהקשר זה. זאת, מתוך הבנה כי שימור אורחות החיים של החייל החרדי, בכלל השלבים – הזימון לשירות, המיון לשירות, ההערכה, השירות והשחרור משירות – הכרחי, ומהווה מרכיב מפתח בהצלחת הגיוס והשילוב של האוכלוסייה החרדית בצה"ל.

27. ייאמר כבר עתה, כי על רקע המלחמה מרובת החזיתות שצה"ל מנהל כבר למעלה מ-14 חודשים, בצה"ל קיים צורך משמעותי בתוספת כוח אדם לשורותיו, ומשכך **גיוס חרדים לצה"ל מגלם בעת הזו צורך ביטחוני מובהק**. חשוב להבהיר בהקשר זה, כי הצורך הביטחוני הוא בראש ובראשונה לגיוסם של חיילים בתפקידי לחימה. מכל מקום, הן ביחס לתפקידי לחימה הן ביחס לתפקידים נוספים, פיתח צה"ל מסלולים ייחודיים לאוכלוסייה זו, כמפורט לעיל.

באותה נשימה יובהר, כי קליטה של אוכלוסייה בהיקפים כה רחבים שהצטברו במשך שנים ארוכות, שקליטתה לשורות הצבא נדרשת להיעשות בכפוף לשינויים ולהתאמות לצרכיהם הייחודיים של בני הציבור החרדי – מציבה אתגר משמעותי ביותר לזימון לשירות, למיון והערכה וכן לקליטה של מתגייסים בטווחי זמן מיידיים, כפי שיפורט להלן. על-מנת לסבר את האוזן יצוין, כי היעד שהציבה המדינה לגיוס היקף של 4,800 חרדים בשנת הגיוס הקרובה **משמעותו גידול של קרוב לפי שלושה ביחס למספר המתגייסים החרדים הממוצע בשנה** (מדובר בגידול של כ-270% בהיקף בני הציבור החרדי שצה"ל קלט בממוצע עד כה, במהלך שנה אחת), ולכן הוא מציב אתגר מעשי, פיקודי ומקצועי, יוצא מגדר הרגיל, שמעטים דומים לו, **ומחייב את צה"ל לביצוע היערכות מקצועית ומבוקרת**, והכול בתקופת לחימה ארוכה, ממושכת ואינטנסיבית, כאשר עיקר משאביו של צה"ל נתונים להשגת מטרות המלחמה.

28. כך, לשם הדוגמה, בכל הנוגע לשער הכניסה לצה"ל, זיהו גורמי המקצוע כי מבחני הדפ"ר ("דירוג פסיכוכי ראוני") שאותם מבצעים המיועדים לשירות ביטחון במהלך הצו הראשון, אינם רלוונטיים לרקע ולידע של בני הציבור החרדי, ובהתאם אינם יכולים להעיד על היכולות הרלוונטיות לצורך מיונם לתפקידים בצה"ל. משכך, מערך מדעי ההתנהגות בצה"ל נדרש לבצע לראשונה בתולדות צה"ל, מחקר ולמידה מהירים שיאפשרו התאמה של מבחני הדפ"ר לאוכלוסייה החרדית. זאת ועוד, גם הריאיון האישי שעל כל מיועד ומיועדת לשירות ביטחון לעבור במסגרת תהליך הצו הראשון, עבר התאמות למאפייניו הייחודיים של הציבור החרדי. כלים אלה מיושמים הלכה למעשה בתהליך המיון וההערכה של המלש"בים החרדים.

29. דוגמה נוספת, היא תהליכי בנייה של מסגרות הכשרה נפרדות שיכולות לקלוט היקפים משמעותיים של חרדים, באופן המאפשר להם לשמר את אורחות חייהם (זאת כמובן בלי לחסום את האפשרות של כל חייל חרדי הרוצה בכך להשתלב ביוזמתו במסלולים קיימים שלא הותאמו באופן ייעודי לצורך שמירה על אורחות חייו). התאמות דומות נדרשות גם במגוון הרחב של יחידות הצבא, על-מנת לאפשר את שמירת אורחות חייו של המשרת החרדי (כשרות המזון היא דוגמה אחת לכך). במקביל, מתוכננת הקמה של לשכת גיוס חדשה, שתאפשר להתמודד עם היקפים נרחבים יותר של מתגייסים (מטבע הדברים, הקמת לשכת הגיוס היא תהליך שאורך זמן, החל בביצוע התקשרויות ומציאת שטח מתאים, וכלה בבניית התשתיות ובבניית תקינת כוח האדם ואישו הנגזרת מהמהלך).

30. **זאת, במקביל לכך שצה"ל מנהל את המלחמה הגדולה והמשמעותית ביותר שניהל מזה כמה עשורים - מלחמה מרובת חזיתות, עצימה ביותר, הכוללת אתגרים ביטחוניים מורכבים ורבים, בניהול הלחימה ובתוך כך גם בניהול כוח האדם הדרוש ללחימה.**

31. הנה כי כן, במסגרת עבודת המטה שבוצעה בצה"ל עלה, כי על בסיס המשאבים והתשתיות הקיימים בצה"ל, במקביל לתהליכי ההתאמות והשילוב הנדרשים, צה"ל יוכל לקלוט בשנת הגיוס 2024 (קרי, בטווח הזמן המיידי), המסתיימת ביום 30.6.25, כ-3,000 חרדים, נוסף על כ-1,800 חרדים שמתגייסים לצה"ל מדי שנה בממוצע (סה"כ, 4,800 חרדים). בהתאם להערכות גורמי המקצוע בצה"ל, בשנת הגיוס הבאה יכולת הקליטה של בני הציבור החרדי לצה"ל צפויה לגדול בכ-20%, וזאת לנוכח ההבנה שתהליכי בניין כוח והקמת תשתיות אורכים זמן. ואולם החל משנת הגיוס שלאחריה (אשר תחל בחודש יולי 2026), לא

צפויה להיות כל מגבלה על יכולת הקליטה של בני הציבור החרדי לצה"ל, זאת, כמובן, בהינתן שיועמדו לרשות צה"ל היקף המשאבים הנדרשים לצורך הגדלת תשתיותיו, כפי שהציג צה"ל.

32. לצורך מימוש חובת הגיוס של בני הציבור החרדי באופן הדרגתי, כמפורט לעיל, לגיוס מספר מינימאלי של 4,800 מתגייסים בשנת הגיוס הנוכחית, גובשה בצה"ל תכנית המתפרשת על-פני שלוש תקופות ("שלישונים") לאורך שנת הגיוס, שבמהלכם זומנו או יזומנו חרדים להשלמת הליכי צו ראשון (שבסיומם ניתן יהיה להציבם לשירות ביטחון בהתאם לשיקולים מקצועיים): הראשון, מיולי 2024 עד אוקטובר 2024 (להלן: **השלישון הראשון**); השני, מנובמבר 2024 עד פברואר 2025 (להלן: **השלישון השני**), והשלישי, ממרץ 2025 עד יוני 2025 (להלן: **השלישון השלישי**).

33. ויובהר, כי באשר למיועדים לשירות ביטחון שעל-פי דין הגיע מועד קריאתם לצו ראשון (ככלל, מיועדים שהגיעו לגיל 16.5), **רשויות הצבא נוהגות בבני הציבור החרדי כפי שהן נוהגות באוכלוסייה הכללית**, קרי, נשלחים אליהם צווים לביצוע הליכי רישום ובדיקה (הליכי "צו ראשון"), ובהמשך צווי התייצבות לשירות ביטחון. בעוד שבעבר, בעת תחולתו של פרק ג' לחוק שירות ביטחון, בני הציבור החרדי זומנו לביצוע צו ראשון מותאם, שעיקרו בהליכי בדיקה ורישום מקוצרים, והצהרה כי הם מתכוונים להמשיך בלימודיהם התורניים עם הגיעם לגיל 18, ולכן היו בגדר "מיועדים למעמד בני ישיבות" – כיום מזומנים בני הציבור החרדי לצו ראשון **ככל מיועד אחר לשירות ביטחון**, והם נדרשים לעבור את הליכי הבדיקה והרישום המלאים הנוהגים ביחס לכלל האוכלוסייה.

34. על-פי תכנית מערכת הביטחון, במהלך השלישון הראשון נשלחו כ-3,000 צווים הקוראים למלש"בים חרדים להתייצב להשלמת הליכי רישום ובדיקה (הליכי "צו ראשון"). היקף הצווים נקבע בשים לב לשיקולים מקצועיים שלקחו בחשבון את היקף המלש"בים שבהם רשויות הגיוס מסוגלות לטפל על רקע הוצאות הצווים, ובכלל זאת את היקף המלש"בים שרשויות הגיוס יודעות לקלוט בפרק זמן נתון (אף בהנחה שחלק בלתי מבוטל מהאוכלוסייה לא יתייצב במועד שנקבע לו).

35. חרף הבעת נכונות להתייצב לזימון במסגרת שיחות טלפוניות מקדימות שנערכו עם המלש"בים החרדים – **מיעוט מלש"בים התייצב בפועל לזימון הראשון**. כך, **נכון למועד כתיבת שורות אלו, מתוך 3,000 המלש"בים שנקראו בשלישון הראשון, התייצבו עד כה רק 413 מלש"בים**, מתוכם השלימו את הליכי ההתייצבות 249 (אלו שלא השלימו הליכי כרישום ובדיקה ממשיכים להיקרא על מנת להשלים את ההליכים), והתגייסו בפועל עשרות בודדות (יתר 249 המתייצבים נחלקים לאלו שקיבלו פטור; לאלו שטרם יוצבו (נמצאו כשירים לשירות אולם טרם נקבע להם מועד לגיוס, הנקבע בשים לב לשיקולים שונים, בהם יעד הגיוס); לאלה שלא התייצבו לגיוס; ולא להם שמיוצבים לגיוס (נקבע להם מועד לגיוס) אך טרם גויסו בפועל). יש לציין שמדובר במספרים דינאמיים שעולים ככל שחולף הזמן. עם זאת, ניתן לראות המשך הגעת מלש"בים נוספים שזומנו להתייצב במהלך השלישון הראשון, גם לאחר תום שלישון זה. מכל מקום, כאמור, ניתן יהיה להציג תמונה מדויקת יותר ומשקפת יותר בנושא רק לאחר עיבוד נתוני השלישון השני, שמסתיים בסוף חודש פברואר 2025 וכן לעמוד על מספר המתגייסים הסופי מתוך המתגייסים שזומנו בשלישון הראשון רק לאחר מיצוי הליכי ההתייצבות והאכיפה.

36. במסגרת הפקת הלקחים שבוצעה בצה"ל לאחר תהליכי הזימון בשלישון הראשון, עלה כי הוצאת הצווים הובילה להתנגדות פומבית חריפה לגיוס בקרב חלק מהציבור החרדי, אשר אף קיבלה ביטוי בהצהרות פומביות ובהפגנות המוניות מחוץ ללשכות הגיוס במהלך ימי ההתייצבות, באופן שלהערכת גורמי הצבא פגע בשיעור המתייצבים הפוטנציאליים. זאת, חרף ההיערכות המקדימה שבוצעה מול משטרת ישראל והקצאת כוחות בהיקף נרחב מטעמה עבור כל יום התייצבות.
37. בעקבות זאת, בוצעו מספר מהלכים לשינוי שיטת ההתייצבות והכניסה ללשכות הגיוס עצמן, על-מנת לצמצם חיכוך בין אוכלוסיית המפגינים לבין האוכלוסייה המבקשת להתייצב. כמו-כן, במסגרת הפקת הלקחים הוחלט להגדיל את היקף הוצאת הצווים בשלישון השני, כפי שיפורט בהמשך.
38. **יצוין כי 3,000 הצווים הראשונים במסגרת השלישון הראשון, הוצאו על בסיס סדרי עדיפויות שגובשו על-ידי מערכת הביטחון בחודש יולי 2024**, וזאת מתוך תפיסת מערכת הביטחון כי לצד משאבי הגיוס המוגבלים של צה"ל בעת הזו, צה"ל צריך תוספת כוח אדם מיידיית ככל הניתן לשורתיו, ומשכך נקבעו סדרי עדיפות שאמורים היו לשרת תכלית זו.
39. בעקבות האמור, גובשה בחודש יולי 2024 רשימה של תבחינים שלאורם קבעה מערכת הביטחון את סדר העדיפויות להוצאת צווי הקריאה לביצוע הליכי צו ראשון משלימים, ובהמשך גם לגיוס לשירות ביטחון. כך, תבחין מרכזי בקביעת סדרי העדיפויות הוא **גיל המלש"ב**, וזאת בשים לב לכך שגיל עשוי להשפיע על כשירות לשרת במערכים קרביים וביחידות הקצה. כמו כן, נעשה שימוש בתבחינים כמו **עבודה בהיקף משמעותי**, **לימודים במוסד להשכלה גבוהה והיעדרות מביקורות בישיבה**. יודגש, כי השימוש בתבחינים אלה בוצע בהתאם לעמדת גורמי המקצוע בצה"ל בלבד, ובניגוד לעמדת הגורמים הכלכליים הרלוונטיים במשרד האוצר.
40. נוסף על כך, נעשה שימוש בתבחינים המבקשים לנבא את כשירות המלש"ב לשירות במערכים חיוניים בצה"ל, כדוגמת מי שברשותו רישיון משא, באופן שיאפשר את השתלבותו במערך הנהיגה של צה"ל.
41. עוד באשר לשימוש בתבחינים אלו, הובהר כבר בחודש יולי 2024, במכתבו של המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט ציבורי-מינהלי), ד"ר גיל לימון (מיום 19.7.24), **כי הם מעלים קושי משפטי בהיבטי שוויון ובהיבטים נוספים, ואולם ניתן לעשות בהם שימוש מוגבל בזמן, וזאת בשים לב לדחיפות בתחילת הליכי הגיוס ולצורכי הצבא ההולכים ומתגברים**. כפי שצוין במכתב:

"הגם שלא בלי קושי כאמור, בשים לב לדחיפות בתחילת הליכי הגיוס – הנובעת מכך שחובת הגיוס של בני הישיבות קמה לפי פסק הדין כבר ביום 1.7.2023 ומצורכי הצבא ההולכים ומתגברים בעת הזו, ובשים לב לתקדימיות שבדבר ולמידע החלקי הקיים ברשות הצבא ביחס לאוכלוסייה החרדית, הרי שביחס לשלישון הגיוס הנוכחי בלבד, ניתן לעשות שימוש תחילה בתבחינים שגובשו על ידי גורמי המקצוע בצבא, אשר לעמדתם המקצועית משקפים את יכולת הגיוס, את צרכי כוח האדם ואת דרך הגיוס האפקטיבית בטווח הזמן המידי. אולם, יש לפעול בשבועות הקרובים לקיים עבודת מטה, בשיתוף כלל גורמי המדינה הרלוונטיים, לקביעת תבחינים מעודכנים לגיוס בני

הישיבות לקראת המשך שנת הגיוס. זאת, תוך התחשבות בצרכי הצבא, בהשפעות האפשריות על מערך התמריצים של הציבור החרדי, בעיקרון השוויון (לרבות בתוך קבוצת בני הישיבות המיועדים לשירות ביטחון), ביעדי הגיוס המינימליים לשנת 2024 אליהם התחייבה המדינה בבג"ץ, ובהתחשב בתכנית הכוללת להגדלת מספר המתגייסים שעל מערכת הביטחון לקדם".

צילום מכתבו של המשנה ליועצת המשפטית לממשלה מיום 19.7.24 מצורף ומסומן מש/1.

42. בהמשך לכך יצוין, כי פעולות ומאמצי גיוס בני הציבור החרדי הוצגו במסגרת מספר דיונים בראשות היועצת המשפטית לממשלה בנושא יישום פסק הדין בעתירות הגיוס, בהשתתפות המשנים ליועצת המשפטית לממשלה (משפט ציבורי-מינהלי ומשפט ציבורי-חוקתי), הפרקליטה הצבאית הראשית, מנהל מחלקת הבג"צים בפרקליטות המדינה, היועצת המשפטית למערכת הביטחון, ראש חטיבת תכנון ומנהל כוח האדם בצה"ל, ראש מטה שר הביטחון, יועצת שר הביטחון, וגורמים נוספים ממשרד ראש הממשלה, ממשרד המשפטים, ממשרד הביטחון ומצבא ההגנה לישראל. מטרתם של הדיונים הייתה לדון בפעולות מערכת הביטחון ליישום פסק הדין של בית המשפט הנכבד, בהתאם לדין ובהתאם להתחייבות המדינה במסגרת ההליכים המשפטיים. במוקד ההנחיות שניתנו על-ידי היועצת המשפטית לממשלה במהלך הדיונים, עמד הצורך להוציא לפועל באופן מידי את תוכנית מערכת הביטחון על-מנת לעמוד בהתחייבות המדינה.

43. בתוך כך, בדיון מיום 9.9.24 (קרי, בטרם סיומו של השלישון הראשון) הוצגו נתונים הנוגעים לפעולות שננקטו ושצפויות להינקט בסוגייה, אשר חלקים ניכרים מהן פורטו לעיל. בתום הישיבה, שבה היועצת המשפטית לממשלה על נקודת המוצא המשפטית, שלפיה במצב החוקי הקיים אין בסיס למתן פטור גורף לתלמידי הישיבות ולהבחנה ביניהם לבין יתר חייבי הגיוס. בהמשך לכך הובהר, כי המספר המינימלי של 4,800 מתגייסים, אשר אינו הולם את צרכי הצבא ואת ערך השוויון, נמסר לבית המשפט הנכבד כאילוץ מעשי, הנגזר מיכולת ההיערכות והקליטה של הצבא בטווח הזמן המיידית, ואינו מהווה נקודת מוצא לשנת הגיוס הבאה, שבמהלכה יהיה על המדינה לגייס מתוך כלל אוכלוסיית חייבי הגיוס באופן שוויוני, בהתאם לצרכי הצבא. בהמשך לכך הנחתה היועצת המשפטית לממשלה, כי מערכת הביטחון נדרשת לפעול בטווח הזמן המיידית, כולל בדרך של הוצאת צווי גיוס ואכיפתם, להגדלת מספר המתגייסים, על-מנת לעמוד בהתחייבות המדינה לפעול לגיוס של 4,800 מתגייסים מקרב בני הציבור החרדי, שאליו התחייבה המדינה לשנת גיוס 2024. על מערכת הביטחון להציג תכנית לשם הגדלת מספר המתגייסים, לרבות בשנת גיוס הבאה, בהקדם. לבסוף, צוין כי על גורמי הצבא להשלים את עבודת המטה לגיבוש תבחינים לגיוס בשלישונים הבאים של שנת הגיוס הנוכחית במועד שיאפשר להיערך לגיוס בשלישון השני.

צילום סיכום הישיבה מיום 9.9.24 מצורף ומסומן מש/2.

44. בהמשך, בדיון שהתקיים בראשות היועצת המשפטית לממשלה ביום 12.11.24 (לאחר תום השלישון הראשון), הציגו גורמי המקצוע בצה"ל את נתוני ההתייצבות לגיוס של תלמידי הישיבות, לרבות אלו שזומנו בשלישון הראשון של שנת הגיוס, וכן ביחס לתוכנית הגיוס לשלישון השני ולהפקת הלקחים שבוצעו לצורך גיבוש תוכנית זו. כך, הוצג כי על-פי תוכנית מערכת הביטחון, הנסמכת על המלצת גורמי המקצוע בצבא, ועל סיכומו של שר הביטחון דאז, כי בשלישון הגיוס השני יוגדל היקף הצווים פי שניים וחצי, **כך שיוצאו 7,000 צווי התייצבות**, במועדים שייפרשו לאורך השלישון.

45. עוד הוצג בדיון על-ידי נציג אגף כוח האדם בצה"ל, כי לתבחינים שאושרו לשלישון הראשון הייתה השפעה על מידת ההיענות לצווי הגיוס, וכי במהלך השלישון נערכו התייעצויות עם גורמי המקצוע במשרדי ממשלה נוספים, אשר הדגישו כי אין להשתמש בתבחינים המשפיעים על בחירתו של הפרט אם ללמוד בישיבה או לפעול במסגרת אחרת דוגמת עבודה או לימודים. אולם, בהתייעצויות אלה לא אותרו תבחינים פרטיקולריים אחרים המטרגטים את הפרט החרדי בהתאם לאי-לימודיו בישיבה, שיש בהם כדי לסייע בניבוי מידת ההצלחה של ההתייצבות הראשונית של בני הציבור החרדי, בהתאם לצרכי כוח האדם של צה"ל להביא להתייצבות מהירה ככל הניתן.

46. בסיכום הדיון, היועצת המשפטית לממשלה הנחתה **להוציא לפועל באופן מיידי את תכנית מערכת הביטחון שהוצגה בדיון**. אשר לתבחינים, נקבע, כי לנוכח צרכי הצבא הדחופים ועל אף הקשיים המשפטיים המשמעותיים הטמונים בכך, ביחס לשלישון השני בלבד, ניתן יהיה לעשות שימוש חלקי בלבד בתבחינים לקביעת סדרי העדיפויות להוצאת הצווים אשר שימשו להוצאת הצווים בשלישון הראשון, מעבר לתבחין הגיל. זאת, בשל הערכת גורמי המקצוע בצה"ל כי יש לתבחינים האמורים תועלת פונקציונאלית מבחינת צרכי הצבא הדחופים והצלחת הגיוס וזאת כאמור בניגוד לעמדת גורמי המקצוע במשרד האוצר.

47. כך, מבחינת תמהיל 7,000 הצווים שיוצאו בשלישון השני, הנחתה היועצת המשפטית לממשלה כי 4,500 יהיו ללא תבחינים, למעט תבחין הגיל התואם את צרכי הצבא; ו-2,500 יהיו לפי התבחינים ששימשו להוצאת הצווים בשלישון הראשון, למעט אלו שנמצאו על-ידי גורמי המקצוע כלא מועילים; **וכי היחס האמור יישמר בכל חודש במהלך השלישון**. נוסף על כך, הנחתה היועצת המשפטית לממשלה את גורמי הצבא לוודא כי במהלך שני החודשים הראשונים של השלישון השני (קרי, עד לסוף חודש דצמבר 2024), יוצאו לפחות מחצית מצווי הזימון, כדי שניתן יהיה להעריך עוד במהלך השלישון השני אם יש צורך בהגדלת מספר הצווים מעבר ל-7,000 שעליהם הוחלט באותה עת.

צילום סיכום הישיבה מיום 12.11.24 מצורף ומסומן **מש/3**.

48. בנוגע לתבחינים, יצוין כי ביום 26.11.24 נשלח לראש אגף כוח האדם בצה"ל מכתב מטעם סגני הממונה על התקציבים במשרד האוצר, ובמסגרתו הובאה עמדת אגף התקציבים שלפיה, בין היתר, **"יש ליישם קריטריונים עניינים לדירוג המתגייסים, בראשם גיל המועמד לגיוס על מנת למצות את המתאימים לשירות משמעותי, ובפרט במקצועות הלחימה לאור המחסור המתואר על ידי מערכת הביטחון**. זאת, באופן

שיאפשר גיוס נרחב של האוכלוסיה החרדית בעתיד ויצמצם את המחירים הכלכליים למשק. אין ליישם קריטריונים העלולים להשפיע על בחירותיו של המועמד לגיוס". עוד צוין במכתב, כי "אופן הפעולה הנוכחי בו נוקט צה"ל עלול להביא להשלכות כלכליות שליליות בהיקף נרחב, שכן שליחת צווי הגיוס באופן ממוקד עבור מועסקים צפויה להביא לפגיעה מיידית במאמצים להשתלבות החברה החרדית בשוק העבודה".

צילום המכתב מטעם אגף התקציבים מיום 26.11.24 מצורף ומסומן מ/ש/4.

49. בהמשך הדברים, בדיון שהתקיים בראשות היועצת המשפטית לממשלה ביום 1.1.25, הוצג על ידי מערכת הביטחון מצב הדברים העדכני ביחס להליכי הגיוס של בני הציבור החרדי, לאחר חלוף מחצית השלישון השני, אשר עיקרו מפורט במסגרת תגובה זו.

צילום סיכום הישיבה מיום 1.1.25 מצורף ומסומן מ/ש/5.

50. במסגרת הדיון, נמסר כי כפי שידוע, צרכי הצבא המידיים השתנו באופן דרמטי בעקבות מלחמת "חרבות ברזל" ונוכח תוכניות ההערכות להמשך. בהתאם, לעמדת מערכת הביטחון, לשם מילוי משימות הצבא, נדרשת הגדלה משמעותית ביותר של הסד"כ הסדיר, הרוב ביחידות לוחמות. זאת, אף תחת הנחה של הארכת השירות הסדיר, דחיית גיל הפטור ממילואים והמשך הטלת נטל מילואים מוגבר בהרבה על המתנייצבים למילואים ביחידות לוחמות, לעומת כמות ימי המילואים עובר ליום 7.10.23.

51. נוכח זאת, נמסר כי לעמדת הצבא, גיוס משמעותי ואפקטיבי של חרדים, בעת הזו, מגלם צורך בטחוני מובהק ודחוף.

52. כמו כן, נמסר כי נדרש גיוס של חלק משמעותי מהמיועדים לשירות בטווח גילאים צעיר, הרלוונטי מבחינת הגיל והמצב המשפחתי לשירות ביחידות לוחמות.

53. בהמשך לשנמסר במהלך הדיון, נכון למועד כתיבת שורות אלו, כ-7,000 הצווים להתייצבות הוצאו, בהתאם לתמהיל שנכלל בהנחיית היועצת המשפטית לממשלה בנוגע לתבחינים כמפורט לעיל. יצוין כי מועדי ההתייצבות לביצוע הצווים הראשונים פרוסים על-פני החודשים דצמבר-פברואר, כאשר מועד ההתייצבות הראשון לגיוס חל ביום 26.12.24.

54. בתום הדיון, הנחתה היועצת המשפטית לממשלה על הצעדים הנדרשים לקראת ישיבת מעקב נוספת שתיערך לקראת סוף חודש פברואר 2025, לשם הצגת הפקת הלקחים מהשלישון הנוכחי ותוכנית הפעולה לשלישון הבא. במסגרת זו, בין היתר, יישקלו הצעדים המתאימים, אם נתוני הגיוס לא יהיו מספקים.

לצורך הנוחות, להלן עיקר הנתונים הרלבנטיים שהוצגו בישיבה מיום 1.1.25, כפי שהופיעו בסיכום הישיבה:

- בשנת הגיוס הנוכחית, באפשרות צה"ל לקלוט לשורותיו 4,800 תלמידי ישיבות.

- בשנת הגיוס הבאה, באפשרות צה"ל לקלוט לשורותיו 5,760 תלמידי ישיבות.

- בשנת הגיוס שתחל בחודש יולי 2026, לא צפויה להיות מגבלה על יכולת הקליטה של תלמידי הישיבות לצה"ל.

- מספר תלמידי הישיבות שהגיעו לגיל גיוס וטרם גויסו עומד על כ-80,000. יודגש כי במהלך הדיון הובהר שמדובר במספר שמשקף את מי שחסה תחת פרק ג'1 במועד פקיעתו, וכן את מי שהיה "מועמד למעמד" תורתו אומנותו במועד פקיעת פרק ג'1. כמו-כן, הובהר בדיון כי מדובר במספר שהולך וקטן (חלק מאוכלוסייה זו גויס, חלקה קיבל פטור בהתאם לעילות הקיימות בדיון, כדוגמת פטור רפואי וכיו"ב).

- נשלחים צווי התייצבות לכלל אוכלוסיית המלש"בים שהגיע מועד קריאתם לצו ראשון (בני 16.5), לרבות מלש"בים שהם תלמידי ישיבות.

- עד כה, על-פי הנתונים העדכניים שמצויים בידי צה"ל, אשר משקפים את שלישון הגיוס הראשון (עד סוף חודש אוקטובר 2024), התגייסו 916 מלש"בים תלמידי ישיבות.

- בשלישון הראשון נשלחו 3,000 צווי התייצבות לתלמידי ישיבות. מתוכם התייצבו לתהליכי הגיוס 397 מלש"בים, 236 מתוכם השלימו את הליכי ההתייצבות, ועשרות גויסו בפועל. כמו כן, נשלחו 1,055 צווי גיוס לפי סעיף 12 לחוק, ו-1,439 התראות לפני הוצאת צו לפי סעיף 12 האמור. יובהר כי נכון למועד כתיבת שורות אלו, חלה עליה מסוימת במספרים אלו, כפי שפורט לעיל.

- בשלישון הגיוס הנוכחי (השלישון השני) נשלחו 7,000 צוים לתלמידי ישיבות, וביחס למרביתם טרם הגיעו מועד ההתייצבות שנקבע בצו.

- משרד הביטחון וצה"ל פועלים באופן אינטנסיבי להרחבת השירות של תלמידי ישיבות בצה"ל. בין היתר פועל צה"ל להרחבת מסלולי שירות קיימים ולפתיחת מסלולים חדשים.

- בימים אלה צה"ל פועל להקמת בסיס הכשרה חדש לתלמידי ישיבות ונקטות פעולות להרחבת בסיסי הכשרה קיימים. זאת, כחלק מתוכנית כוללת שמקודמת באגף כוח אדם בצה"ל ומובאת באופן תדיר לשולחנם ולאישורם של הרמטכ"ל וסגנו.

55. עוד יצוין, כי ביום 2.1.25 שלחה היועצת המשפטית לממשלה מכתב לשר הביטחון, ובמסגרתו התייחסה, בין היתר, להצעת החוק המתגבשת בנושא גיוס בני הישיבות, על בסיס הצעת החוק הישנה, שעליה הוחל דין רציפות.

צילום המכתב מיום 2.1.25 (אליו צורף סיכום הדיון מיום 1.1.25, נספח מש/5 לעיל), מצורף ומסומן מש/6.

במענה למכתב היועצת, נשלח מכתבו של מזכיר הממשלה בנושא.

צילום המכתב מטעם מזכיר הממשלה מצורף ומסומן מש/7.

יצוין, כי מכתבים אלו צורפו במסגרת בקשה שהגישה המדינה ביום 5.1.25 בבג"ץ 4769/24. למען הסדר הטוב, צילום של הבקשה האמורה מצורף ומסומן מ/8.

56. להשלמת התמונה יצוין, כי שר הביטחון, אשר נכנס לתפקידו ביום 7.11.24 אפשר לצה"ל להמשיך ולפעול בהתאם להחלטות שהתקבלו ולהתחייבויות שניתנו, לרבות משלוח צווים לבני הציבור החרדי. שר הביטחון מקיים שיח עם כלל הגורמים הרלוונטיים ולומד את הסוגיה המורכבת.

57. למען הסדר הטוב יובהר, כי ההתייחסות בתגובה זו לבני הציבור החרדי, מתבססת על ההגדרה שהייתה קבועה בפרק ג'1 שפקע כאמור ועל האופן שבו פעל צה"ל בעניין זה עובר לפקיעת החוק (כפי שניתן למדוד אותם בנקודת הזמן הנוכחית, בהינתן שמדידה מדויקת שלהם כרוכה במיצועי תהליכי העברות מידע בין משרדי הממשלה, אשר טרם הושלמו).

58. נוסף על כך, חשוב להבהיר כי בהתאם למדיניות רשויות הגיוס ביחס לכלל האוכלוסייה, ההתייחסות ל"צו הראשון" היא רק שלב ראשון בשרשרת הליך הגיוס, אשר עשוי לארוך מספר חודשים. זאת, כתלות בנתוני המלש"ב, במועד ההכשרה הרלוונטית ובצרכי הצבא. בהקשר זה יובהר כי מדידת קצב ההתקדמות בגיוס (ביחס ליעדים שהציבה המדינה) בסוף השלישון נשענת הן על מיצועי הצווים שנשלחו, והן על קצב הגיוס בכלל אפיקי הגיוס שתוארו לעיל.

59. כך, אם מלש"ב חרדי שקיבל צו התייחסות אישי לא התייציב בלשכת הגיוס להשלמת הליכי הצו הראשון, צפויים להינקט נגדו כל הצעדים החוקיים העומדים לרשות הצבא על מנת להבטיח התייחסות. דהיינו: הוא יזומן פעם נוספת להשלמת הליכי הצו הראשון; אם הוא לא יתייציב גם לזימון השני, ייעשו ניסיונות לאתר אותו באופן טלפוני; ולאחר מכן, אם הוא לא יתייציב, בחלוף פרק הזמן הקבוע בנהלי רשויות הגיוס, יישלח אליו מכתב המזהיר כי אם לא יתייציב להשלמת הליכי צו ראשון – יוצא בעניינו של המלש"ב צו התייחסות לשירות ביטחון מכוח סעיף 12 לחוק שירות ביטחון, המאפשר לגייס את המלש"ב לשירות צבאי אף שכשרו הרפואי טרם נקבע. אם המלש"ב לא יתייציב על אף האמור במכתב ההתראה – יוצא בעניינו צו גיוס (המכונה "צו 12") ובהמשך, אם לא יתייציב, הוא יוכרז כ"משתמט". לאחר הוצאת צו 12, ככלל, פרטי המלש"בים עוברים למשטרת ישראל לטובת אכיפת חובת ההתייחסות (בהתאם לסעיף 52 לחוק), וכן עוברים לרשות האוכלוסין וההגירה לצורך אכיפה של איסור יציאה מהארץ ללא קבלת היתר של רשויות הגיוס, בהתאם לסמכות המוקנית לכך בדין.

60. נכון למועד כתיבת שורות אלו, המלש"בים החרדים שלא התייציבו למועד הזימון הראשון שנקבע עבורם, זומנו למועד התייחסות נוסף, וביחס ל-1,234 הוצא צו גיוס לפי סעיף 12 לחוק שירות ביטחון. יובהר, כי בהתאם ל"שרשרת" הצעדים שתוארה בסעיף הקודם, במהלך חודש ינואר יחולו ראשוני מועדי ההתייחסות לפי "צו 12" של המלש"בים החרדים שנשלחו להם צווי הגיוס הראשוניים בתחילת השלישון הראשון. אלו שלא יתייציבו ייחשבו כעוברים עבירה של היעדר מן השירות שלא ברשות.

61. במקביל לתהליכי הזימונים להשלמת הליכי צו ראשון, התקיימו כבכל שנה ימי גיוס לצה"ל, שבמהלכם מתגייסים לשירות גם מקרב האוכלוסייה החרדית למסלולים ייעודיים שקיימים עבורה. נכון לספירה

ראשונית שבוצעה ביחס למתגייסי השלישון הראשון, התגייסו 916 חיילים מקרב בני הציבור החרדי לשורות הצבא (מדובר בעליה ביחס לכ-500 מתגייסים מקרב בני הציבור החרדי בממוצע בשנים קודמות, בתקופת הזמן המקבילה).

62. בטרם סיומו של פרק זה, יצוין כי ביום 19.12.24 פורסם ברשומות "צו פוקד כללי" בחתימת מפקדת מיטב בהתאם לסעיף 55(א) לחוק שירות ביטחון, אשר קורא לכלל המלש"בים בטווחי הגילאים הרלוונטיים להתייצב להליכי בדיקה ורישום, ולכל יוצאי הצבא בטווחי הגילאים הרלוונטיים להתייצב לשירות ביטחון.

63. למעשה, צו הפוקד הכללי מאפשר להימנע ממצב שבו מלש"ב או יוצא צבא עוצם עיניו מחובת השירות הכללית, וזוכה לקיצור שירות או לפטור משירות, מקום בו נפל פגם בצו האישי הנשלח אליו או במקרה בו הצו האישי שיצא בעניינו לא הובא לידיעתו של מלש"ב או יוצא צבא כנדרש. בנסיבות אלו, ניתן לפנות לצו הפוקד הכללי שחל בתקופה הרלוונטית כדי לבחון את חוקיות קריאתו לשירות ביטחון.

64. צו מסוג זה חל ביחס לכלל האוכלוסייה, ובכלל זאת גם ביחס לאוכלוסיית תלמידי הישיבות שלא קיבלו פטור משירות והם מחויבים כיום בגיוס לפי חוק שירות ביטחון.

עמדת המדינה

65. נקודת המוצא המשפטית לענייננו, שעליה אין חולק, היא כי על-פי המצב החוקי הקיים, ובהתאם לפסק הדין בנושא גיוס בני הישיבות, אין בסיס חוקי להמשך מתן פטור גורף לתלמידי הישיבות ולהבחנה בינם לבין יתר חייבי הגיוס. **שנית**, לצה"ל צורך קריטי בחיילים. **שלישית**, אין חולק בדבר חשיבות ערך השוויון בגיוס לצה"ל.

לעמדת המדינה, יש חשיבות יתרה לכך שהשינוי הנדרש במדיניות ובאופן פעולתו של צה"ל, יתבצע בשום שכל, וגם בשים לב ליכולות הקליטה של צה"ל כפי שפורט לעיל. הליך גיוס המתחשב ביכולות הקליטה של צה"ל כמפורט לעיל, נדרש על מנת שלא נימצא פוגעים בפעולתו התקינה של צה"ל, משעה שמאמץ הגיוס מתנהל תוך ניהול מלחמה עצימה ומרובת חזיתות, ובמקביל לביצוע תהליכי בניין כוח עצימים שנועדו גם הם לאפשר את מילוי צרכי כוח האדם של הצבא באופן מידי; ומשעה שצה"ל נדרש לפעול באופן מיידי, לגייס היקף נרחב מקרב האוכלוסייה החרדית, ונדרש לשם כך ביצוע היקף בלתי מבוטל של פעולות שמטרתן העמדת תשתיות ויצירת כלים שיאפשרו את הצלחת הגיוס.

כפי שפורט לעיל, היקף המגויסים שאותו צה"ל התחייב כי יהיה ביכולתו לקלוט, משקף את היכולת התשתיתית למיין, להעריך, לגייס ולשלב בשירות את בני הציבור החרדי, הדורשים מענה ייחודי. שילובה של אוכלוסייה זו – המחייב התאמות בכל הרבדים שהוזכרו לעיל, מחייב את צה"ל להיערכות משמעותית, תוך וידוא כי משימות הליבה של צה"ל, לרבות הגיוס הכללי שממשיך להתקיים כל העת, והמאמץ המלחמתי העצים, המתנהל בשבע זירות, אינם נפגעים. אל מול עיתוי פקיעתו של פרק ג'1 ופסק הדין של

בית המשפט הנכבד בעתירות הגיוס, הרי שהיעד שהוצב ביחס לטווח הזמן המייד, שעומד על שילוש בקירוב של כמות המתגייסים מקרב הציבור החרדי, מגלם גידול משמעותי, רחב היקף ומאתגר.

פעולות ההיערכות של צה"ל, אשר פורטו בהרחבה לעיל, המבוצעות במטרה להביא למימוש חובת הגיוס של בני הציבור החרדי לצה"ל, כוללות בין היתר יצירת תשתיות חדשות כמעט יש מאין, הקמת יחידות חדשות, ביצוע התאמות משמעותיות בשירות ובמדיניות, וכיוצא באלו. זאת, מתוך שאיפה לפעול כדי להגדיל את היקפי הגיוס ולשפר את יכולתו של צה"ל לקלוט את בני האוכלוסייה הזו ולמצותם באופן מיטבי בשירות אפקטיבי.

66. כפי שתואר, המספר המינימאלי של 4,800 מתגייסים לשנת הגיוס הנוכחית, אשר אין חולק כי אינו הולם את צרכי הצבא בעת הזו ואת ערך השוויון, נמסר לבית המשפט הנכבד כאילו מעשי, הנגזר מיכולת ההיערכות והקליטה של הצבא בשנת הגיוס הנוכחית (קרי – בטווח הזמן המייד) – בשים לב למאפייני האוכלוסייה כאמור, לתשתיות הקיימות לגיוס אוכלוסייה זו, למגבלת המשאבים, ולמצב המלחמה. באופן דומה, יכולת ההיערכות של הצבא מוגבלת גם ביחס לאופן הטיפול והקליטה בלשכות הגיוס לצורך ביצוע הליכי צו ראשון, ומכך נגזר גם היקף הזימונים להשלמת הליכים אלו המוצאים על-ידי צה"ל בכל שלישון, בהתאם לתוכנית הגיוס שפורטה לעיל. עוד יובהר כי לצבא קיימת שליטה על יכולות הקליטה שלו, על הגדרת צרכיו ועל השימוש בארגז הכלים המוקנה לרשויות הגיוס על-פי דין; מטבע הדברים, אין לצבא שליטה על כלל הגורמים החברתיים והאחרים אשר משליכים באופן משמעותי על מידת הציות של המלש"בים החרדים לצווי הגיוס שנשלחים אליהם. עם זאת, ברי כי צה"ל נדרש לקחת בחשבון את היקף ההיענות לגיוס בהתאם לצוים שנשלחו, המשליך, בין היתר, על מספר הצווים אשר יש להוציא כדי לעמוד ביעדי הגיוס, כפי שאף בא לידי ביטוי במעבר מהשלישון הראשון לשלישון השני.

67. יתר על כן, כפי שפורט לעיל, רשויות הצבא אוכפות את התייצבותם של בני הציבור החרדי להליכי הצו הראשון, ואין יסוד לטענות שעלו בהקשר זה במסגרת העתירות שלפנינו. כך, בהתאם למדיניות הקיימת בצה"ל, מתקיים תהליך של קריאה להשלמת הליכים, הקובע כי מי שלא יתייצב להליכים אלו, יוסיף להיקרא פעמים נוספות, בתוך טווחי זמנים קבועים, עד להוצאת צו 12 והכרזת השתמטות בסיום התהליך.

68. בשים לב לאמור לעיל, תציע המדינה כי תינתן בידה רשות להגיש הודעה מעדכנת מטעמה לבית המשפט הנכבד עד ליום 1.4.25, ובמסגרתה יפורטו המשך התוכניות, המאמצים והסקת המסקנות ביחס לגיוס בני הישיבות במהלך שלישון הגיוס השני ולקראת שלישון הגיוס השלישי.

69. העובדות המפורטות בתגובה זו (למעט העובדות המפורטות בסעיפים 12, 13 ו-48) אושרו על ידי תא"ל שי טייב, המשמש בתפקיד ראש חטיבת תכנון ומנהל כוח אדם באגף כוח אדם בצה"ל, ותצהיר מטעמו יוגש לבית המשפט הנכבד בהקדם אפשרי.

העובדות המפורטות בסעיפים 12, 13 ו-48 נתמכות בתצהירה של גב' נטע בר-זיו, רכזת תעסוקה באגף התקציבים במשרד האוצר.

היום, ח' בטבת ה'תשפ"ה

8 בינואר 2025

שי כהן, עו"ד

סגן בכיר במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

אבי מיליקובסקי, עו"ד

ממונה על ענייני בג"צים
בפרקליטות המדינה